

CZU: 343.57

PARTICULARITĂȚI ALE AUDIERII ANUMITOR CATEGORII DE PERSOANE ÎN PROCESUL CERCETĂRII INFRAȚIUNILOR DE SPĂLARE A BANILOR

Natalia JANU

doctorandă, Universitatea de Stat „Dimitrie Cantemir”

Analizând evoluția criminalității economico-financiare până în prezent, putem concluziona că s-au extins și s-au agravat actele de corupție, de contrabandă, de evaziune fiscală, înșelăciuni în domeniul financiar-bancar și, nu în ultimul rând, activitățile ilicite, intitulate generic „spălare a banilor”. Fenomenul spălării banilor, de la apariția sa în varianta modernă, a dobândit un caracter internațional. Pericolul care îl reprezintă pentru economia mondială internaționalizarea procesului de ascundere a valorilor provenite din afaceri ilegale a atras, în ultimii ani, atenția statelor, determinând numeroase întâlniri ale factorilor de răspundere, precum și încheierea de acorduri, convenții, tratate internaționale, consacrand voința statelor de a coopera în lupta contra criminalității mondiale, implicit contra fenomenului de spălare a banilor.

Cuvinte-cheie: spălare de bani, infracțiune economică, acțiuni de urmărire penală, metodologie criminalistică, investi-gare penală, organ de urmărire penală, tehnici de investigare penală, caracteristică criminalistică, model criminalistic.

PARTICULARITIES OF HEARING CERTAIN CATEGORIES OF PEOPLE IN THE PROCESS OF RESEARCH OF MONEY LAUNDERING OFFENSES

Natalia JANU

PhD student, Dimitrie Cantemir State University

Analyzing the evolution of economic and financial crime to date we can conclude that the acts of corruption, smuggling, tax evasion, cheating in the financial and banking field and, last but not least, the illicit activities entitled generically as “money laundering” have increased. The phenomenon of money laundering, since its appearance in the modern version, has gained an international character. The danger for the world economy of internationalizing the process of concealing the values of illegal business has in recent years attracted the attention of states, causing numerous meetings of duty holders, as well as concluding agreements, conventions, international treaties, endorsing the will of the states to cooperate in the fight against world crime, implicitly against money laundering phenomenon.

Keywords: money laundering, economic crime, criminal prosecution, forensic methodology, criminal investigation, criminal investigation authority, criminal investigation techniques, forensic characteristic, forensic model.

Introducere. Activitățile care constituie fenomenul criminalității organizate au un caracter secret și bine organizat, din care cauză realizează un impact social deosebit de negativ, în multe state el constituind „cancerul perfid”, care vlăguiește puterea societății, amenință integritatea guvernelor, determină creșterea taxelor care se adaugă la prețul mărfurilor, periclitează siguranța și locurile de muncă ale cetățenilor, aduce daune agenților economici aflați în competiție, poate controla sindicatele, în final, realizând o puternică influență asupra economicului, socialului și mai ales a politicului [7, p. 228].

Actualmente, funcționează o imensă economie subterană, un vast

spațiu economic și financiar secret, care își dezvoltă permanent puterea, ajungând să reprezinte procente semnificative din produsul intern brut [4, p. 85]. În scenă o nouă clasă criminală extrem de rentabilă, formată din superprofesioniști care îi ajută și îi tănuiesc pe alți criminali prin intermediul activităților financiare. Acești indivizi corespund prea puțin stereotipului unui criminal al lumii interlope. Ei sunt experți financiari, economiști, avocați, agenți de bursă, precum și membri ai unor profesii legale și nu trebuie să devină direct implicați în activitatea criminală fundamentală, ci doar să tănuiască și să transfere profitul ce rezultă din aceasta [11, p. 59]. Or, pentru a combate eficient crima organizată,

demersul autorităților legale trebuie să se înscrie pe două coordonate importante: crearea și consolidarea cadrului legal și instituțional, iar pe de altă parte, o politică penală adecvată [4, p. 86].

În virtutea celor specificate supra, cercetarea infracțiunilor economice este o sarcină deosebit de complicată, deoarece aceste fapte se referă, de obicei, la activitatea ilicită a așa-numitelor „gulere-albe”, care se reliefează prin profesionalism și intelect înalt al infractorilor, precum și asigurare tehnică corespunzătoare. Aceste infracțiuni, de asemenea, poartă un caracter combinat destul de complicat. Investigarea lor necesită cunoștințe profunde nu doar juridice, ci și economice, financiare, contabile, pre-

cum și din domeniul bancar, fiscal, vamal etc. [2, p. 311].

Gradul de pericol social al infracțiunilor din domeniul afacerilor nu rezidă doar în frecvența lor, ci și în multiplele posibilități de acoperire cu acte fictive sau alte mijloace. De aici și dificultățile întâmplinate la cercetarea acestor fapte [9, p. 583]. Or, domeniul vizat are un impact particular asupra tuturor persoanelor fizice și juridice: oameni de afaceri care se manifestă pe acest teren ca profesioniști – mai mult sau mai puțin – ca și toți ceilalți oameni care nu pot evita condiția de consumator, fiind supuși în fiecare zi consecințelor aplicării, dar și încălcării normelor juridice care îl reglementează, în tot soiul de modalități, unele banale, altele de factură mafiotică. Firește, necesitatea abordării acestei tematici este dictată de amplificarea criminalității în afaceri, care, din nefericire, este tot mai mult resimțită astăzi prin prejudiciile deosebite pe care le provoacă și prin diversitatea categoriilor de victime până la nivel de națiune [9, p. 578].

De asemenea, pentru investigarea corespunzătoare a infracțiunilor economice, la care se atribuie și fapta de spălare a banilor, o importanță deosebită o are și audierea anumitor categorii de persoane care pot deține informații corespunzătoare care interesează organele de urmărire penală.

Scopul articolului este axat pe identificarea particularităților tactice ale audierii diferitor categorii de persoane în procesul investigării infracțiunilor de spălare a banilor.

Metode și materlale aplicate. Cercetarea subiectului analizat a fost realizată cu ajutorul unui sistem de metode și teorii. Teoria cunoașterii, metoda sistemică, gramaticală, logică, comparată, studiile fundamentale ale științei contemporane a dreptului procesual penal și a criminalisticii, modalitățile normative ale infracțiunii de

spălare a banilor, precum și concluziile specialiștilor din domeniu cu caracter practico-științific constituie suportul-metodologic al acestui articol științific.

Rezultate obținute și discuții. Posibilitatea stabilirii unei fapte penale, a împrejurărilor în care aceasta a avut loc, se datorează faptului că săvârșirea infracțiunii, ca și orice altă formă de activitate a omului, în majoritatea cazurilor, este însoțită de producerea în mediul existent a anumitor modificări a căror examinare, în condiții normale, asigură reconstituirea tabloului dinamic al faptei, identificarea persoanelor participante și a comportării acestora. În justiția penală, acest proces se realizează prin actul procedural de ascultare, adică prin mobilizarea persoanelor ce dețin date probante privind împrejurările faptei penale pentru a le mărturisii în fața organului judiciar de urmărire penală sau a instanței [1, p. 358].

Conform prevederilor conceptuale ale doctrinei criminalistice și procesual-penale, audierea reprezintă mijlocul procesual de bază al obținerii declarațiilor ce reflectă informațiile verbale necesare pentru investigarea infracțiunilor. Din acest considerent, întrebările ce țin de consecutivitatea actelor de audiere și tactica obținerii declarațiilor cu grad informativ corespunzător, de excluderea prezentării declarațiilor cu bună-știință false și depășirea barierelor psihologice au fost reflectate corespunzător în literatura de specialitate din Republica Moldova și din alte state [1; 3; 9; 10; 13; 14; 17; 18]. Toate aceste lucrări vizează persoanele care dețin un statut procesual-penal diferit.

Relatările persoanelor care presupun sau cunosc fapte de natură să contribuie la stabilirea adevărului într-un proces penal, făcute și fixate în conformitate cu cerințele legislației procesual-penale în vigoare, constituie mijloace de probă, numite declarații [1, p. 358].

Luând în considerație faptul că

informațiile verbale au importanță probatorie substanțială, practic, pentru fiecare infracțiune, indiferent de categoria acesteia, audierea reprezintă una din cele mai răspândite acțiuni de urmărire penală. În acest sens, nu reprezintă o excepție și infracțiunile de spălare a banilor, deoarece, necătând la faptul că marea parte a informației este reflectată în acte și documente, totuși anumite fragmente ale activității infracționale în latura spălării banilor sunt reflectate în conștiința persoanelor cu statut de martori, părți vătămate și respectiv, bănușiți, învinușiți [15, p. 171].

În cadrul comunicării cu persoana audiată, are loc un proces de influență a ofițerului de urmărire penală asupra conștiinței (psihicii) acestuia cu scopul de a obține de la el informația respectivă, cea din urmă având importanță pentru cauza cercetată. Deci, audierea întotdeauna este un proces de comunicare a două sau mai multe persoane, în care are loc un dialog sau o convorbire oficială a reprezentantului statului cu una dintre părțile din proces. Scopul acestui dialog este obținerea informației și fixarea acesteia în procesul-verbal de audiere [3, p. 516].

Totodată, majoritatea covârșitoare a actelor de audiere, efectuate în procesul cercetării cauzelor penale nu contribuie de fiecare dată prin caracterul informațional avansat pe care-l comportă în calitate de surse probatorii informaționale corespunzătoare în raport cu circumstanțele faptelor de spălare a banilor. Unele particularități ale efectuării audierilor pe această categorie de dosare au fost examinate corespunzător și detaliat în literatura de specialitate [19, p. 362-368]. Totodată, fără a trece cu vederea opiniile expuse în acest sens, susținem că este prematur a considera problema vizată ca fiind una deja depășită. În legătură cu acest fapt, este stringentă necesitatea expunerii și analizei

particularităților tactice ale actului de audiere în vederea identificării recomandărilor privind eficientizarea acestuia în calitate de mijloc de obținere a informațiilor pe categoria respectivă de dosare.

În cauzele penale legate de faptele de spălare a banilor sunt audiate deverse grupuri de martori, purtători ai diferitor informații verbale sub aspect de volum și conținut ce reflectă faptele necesare pentru probarea, dovedirea modalităților de obținere și legalizare a „banilor murdari”, și anume: 1) persoanele cu funcții de răspundere din cadrul organelor de stat, împuternicite să ia anumite hotărâri și decizii (de exemplu, privind înregistrarea drepturilor de proprietate asupra bunurilor – notari, lucrători din cadrul instituțiilor cadastrale etc.); 2) personalul tehnico-auxiliar din cadrul organelor de stat (ajutorii notarilor, persoanele care îndeplinesc lucrări de secretariat ș.a.); 3) colaboratorii organizațiilor care practică activitatea de întreprinzător sau alte activități permise de lege, figurând în calitate de participanți de bună-credință în cadrul anumitor tranzacții cu diferiți subiecții antrenați în activități de spălare a banilor; 4) colaboratorii instituțiilor financiar-bancare prin intermediul sau cu ajutorul cărora au fost efectuate operațiuni financiare privind imitarea unei tranzacții civile legale; 5) persoanele ce îndeplinesc anumite funcții tehnico-auxiliare în cadrul organizațiilor comerciale, figurând în calitate de participanți ai tranzacțiilor a căror obiect este legat de legalizarea banilor obținuți pe căi ilegale; 6) persoanele care ocazional au devenit martori ai legalizării mijloacelor bănești sau a bunurilor obținute pe care infracțională; 7) persoanele cu funcții de răspundere din cadrul organelor de drept sau a organelor de stat care au descoperit, au identificat semnele faptelor de obținere ilegală a mijloacelor bănești sau

care au participat la reținerea infractorilor [15, p. 172-173].

Un mijloc de probă important îl reprezintă și declarația martorului denunțator, care poate contribui atât la descoperirea infractorilor, cât și restituirea bunurilor care au fost utilizate pentru săvârșirea infracțiunii [5, p. 182].

Pregătirea ascultării martorilor este o regulă absolut necesară, în special, în faza de urmărire penală, și se cere respectată în toate împrejurările, indiferent de gradul de dificultate al cauzei. În linii mari, pregătirea audierii presupune studierea datelor existente la dosar, cunoașterea personalității acestora, a naturii relațiilor pe care le pot avea subiecții infracțiunii, stabilirea locului, momentului și modului de citare, precum și pregătirea acelor materiale ce pot fi folosite de către organul judiciar cu acest prilej [8, p. 83; 10, p. 191].

Pregătirea audierii necesită, uneori, întocmirea unui plan de ascultare pentru fiecare persoană în parte, mai ales în cauzele dificile, complicate. În plan vor fi incluse problemele de clarificat, întrebările și ordinea de adresare a lor, eventuale date desprinse din materialele aflate la dosar care pot fi folosite în timpul ascultării. De asemenea, pot fi pregătite înscrisuri, fotografii, mijloace materiale de probă care se consideră a fi necesare a fi prezentate martorului pentru lămurirea unei împrejurări, verificarea de date sau, pur și simplu, în scop tactic, pentru a-l ajuta pe martor să-și reamintească cele petrecute [10, p. 193].

Obiectul audierii acestor categorii de persoane este unul specific, fiind determinat de particularitățile percepției informațiilor ce au legătură cu fapta cercetată. La general, spectrul circumstanțelor ce urmează a fi stabilit cu ocazia cercetării infracțiunilor de spălare a banilor se referă la următoarele momente: 1) locul de muncă, funcția și obligațiunile de serviciu ale persoa-

nei (care are legătură directă sau indirectă în raport cu circumstanțele ce urmează a fi stabilite); 2) dacă îi sunt cunoscute persoanele antrenate în obținerea ilegală a banilor sau careva alte persoane care ar prezenta interes pentru urmărirea penală, în ce circumstanțe au făcut cunoștință, cine a fost inițiatorul „contactului”. Dacă aceste persoane îi sunt necunoscute, apoi unde și în ce circumstanțe le-a observat, în baza căror semne le-a memorizat sau le poate recunoaște; 3) care anume date personale sau de serviciu referitor la persoanele ce prezintă interes pentru urmărirea penală îi sunt cunoscute celui interogată și din ce surse le-a obținut: prin comunicare personală, prin comunicări de la alte persoane, din consultarea anumitor acte sau documente; 4) unde și în ce circumstanțe a contactat cu subiecții infracțiunii (sau cu alte persoane ce prezintă interes), cine a fost inițiatorul întâlnirii și care a fost obiectul discuțiilor, dialogului; 5) a exprimat interlocutorul careva doleanțe sau propuneri; corespundeau acestea sau nu prevederilor legii și regulilor de comerț; 6) dacă solicitarea sau propunerea prevedea anumite operațiuni bănești, apoi despre ce sume și despre care tip de valută era vorba; 7) în ce mod a reacționat persoana audiată la rugămintea sau propunerea interlocutorului, care motive au determinat luarea anumitor hotărâri sau decizii; 8) care au fost acțiunile întreprinse nemijlocit de către cel audiat, de interlocutorul acestuia și de alte persoane care au asistat la întâlniri și discuții; 9) care su fost soluțiile identificate și deciziile luate de pe urma comunicării cu anumite persoane concrete: au fost sau nu încheiate tranzacții, au fost sau nu acceptate condițiile înaintate, au fost sau nu realizate acțiunile care reprezentau obiectul tranzacției, dacă da, apoi în ce condiții, dacă au fost modificate sau nu pe parcurs condițiile tranzacțiilor inițiate etc.; 10) unde,

când și în ce modalitate au fost perfectate actele care însoțeau tranzacția încheiată (la locul întâlnirii, în birou etc.); 11) care a fost modalitatea și volumul plăților corespunzătoare, cine a asistat la efectuarea lor, în ce condiții au fost acestea efectuate; 12) au fost sau nu îndeplinite obligațiunile reciproce dintre părți, în ce volum, au apărut sau nu situații de conflict sau neclaritate; 13) când, unde și prin ce modalitate au fost perfectate, documentate relațiile juridice dintre părți [15, p. 173-175].

Una dintre particularitățile audierii matrorilor pe categoria vizată de dosare se referă la faptul că este vorba despre anumite persoane care fac parte din organele de stat, care sunt abilitate cu dreptul de a lua anumite decizii și hotărâri, capabile să influențeze asupra soartei bunurilor și valorilor materiale, supuse procesului de legalizare de către făptuitori [15, p. 176].

Pentru completarea lacunelor și înlăturarea erorilor în procesul audierii pe această categorie de dosare, este necesar să ne folosim cât mai activ de potențialul tacticii criminalistice în materia audierii subiecților potențiali de bunăcredință, care la momentul interogării încă nu sunt pregătiți să-și amintească de sine stătător toate evenimentele derulate cu participarea sau prezența lor din cauza unei simple uitări. Arsenalul tacticii criminalistice permite de a restabili în memorie anumite evenimente și fapte care par a fi uitate [10]. În același timp, nu trebuie să întreprindem anumite acțiuni care ar sugera răspunsul, identice prin esența sa cu întrebările de același gen, inclusiv și prin prezentarea înainte de momentul necesar, oportun a informațiilor documentare. În procesul pregătirii către audiere, este rațional ca reprezentantul organului de urmărire penală să studieze documentele identificate și ridicate în procesul efectuării altor acțiuni de urmărire penală, care reflectă

circumstanțele luării anumitor decizii și hotărâri cu efecte juridice în vederea formulării unor întrebări suplimentare (de precizare, de concretizare etc.).

Legalizarea mijloacelor bănești și a bunurilor materiale obținute din surse infracționale, fiind o consecință și o materializare a scopului urmărit, se reflectă, într-o anumită măsură, și sub forma urmelor, inclusiv și a celor ideale, încă la etapa activității criminale de realizare a intenției infracționale, precum și la etapa pregătitoare a faptei. De asemenea, pentru a stabili și a demonstra circumstanțele legalizării banilor murdari, este necesară o analiză detaliată a rezultatelor audierii martorilor cu referire la conținutul declarațiilor pe care aceștia le-au făcut [15, p. 177-178].

Verificarea declarațiilor martorilor este absolut necesară pentru stabilirea veridicității unei mărturii. Verificarea va fi efectuată pe baza altor probe sau date existente la dosar, prin întrebări referitoare la modul în care martorul a perceput faptele ori a aflat despre acestea [10, p. 199].

Pe această categorie de dosare, în calitate de părți vătămate sau reprezentanți ai lor pot fi audiate persoanele fizice sau juridice care au suportat un prejudiciu de pe urma infracțiunii. În ceea ce se referă la întrebările legate nemijlocit de legalizarea banilor proveniți din activități murdare, apoi părții vătămate îi pot fi cunoscute anumite procedee aplicate de făptuitor în acest sens [15, p. 179]. Succesul audierii oricărei persoane (inclusiv și al părții vătămate) depinde, în cea mai mare măsură, de ofițerul de urmărire penală (procuror), care pregătește și efectuează această acțiune procesuală și de tactică criminalistică, de capacitatea lui de a stabili contactul psihologic cu persoana audiată, de a utiliza complexul de procedee tactice și psihologice, normele și cerințele proce-

suale, etice și morale, precum și de cunoașterea impecabilă a materialelor cauzei cercetate [3, p. 520].

Ascultarea bănuțului reprezintă activitatea procedurală prin care persoanele suspectate ca fiind autori ai unor infracțiuni sunt chemate să facă declarații sau să dea explicații în fața organului de urmărire penală. Declarațiile bănuțului, în situația în care aceștia recunosc completamente sau parțial comiterea faptei, prezintă un mijloc important de probă, care să servească în mod direct la stabilirea adevărului. Deși legea nu conferă declarațiilor bănuțului o valoare probantă deosebită, referirile directe ale acestuia la împrejurările și modalitățile prin care s-a comis infracțiunea, cunoscute de el la perfecție, pot avea un rol decisiv în soluționarea cauzei [1, p. 286].

Ascultarea bănuților în cazul criminalității din domeniul afacerilor se realizează în scopul obținerii de informații referitoare la modul de operare utilizat, bunurile obținute din activitatea infracțională, durata activității criminale, precum și la identificarea posibilă a altor persoane care au participat și ele la activitatea infracțională [6, p. 69]. Obiectul audierii bănuțului urmează să fie axat pe următoarele aspecte: 1) tipul, modalitatea de organizare a grupului criminal, care este numărul participanților, specializarea și numărul acestora, cine este organizatorul și conducătorul grupei, de cine a fost creată, cum sunt repartizate rolurile între făptuitori și ce măsuri de conspirare sunt luate; 2) de cât timp și prin ce modalități cel audiat a fost antrenat în activitatea grupului criminal, care au fost motivele, ce rol avea în cadrul grupului, de la cine primea indicațiile legate de activitatea infracțională; 3) cine dintre participanți a fost generatorul ideii referitoare la spălarea banilor, ce cunoaște despre circumstanțele cauzei, care era modalitatea de comunicare între membrii grupului criminal; 4)

cine nemijlocit a luat anumite hotărâri în privința spălării banilor și a elaborat modalități și procedee în acest sens, care au fost măsurile de conspirare și de asigurare a invulnerabilității membrilor grupului, cine repartiza obligațiunile și rolurile în rândul complicilor sau realiza funcții organizaționale și de conducere în cadrul structurii; 5) care a fost esența schemei de spălare a banilor: aici poate fi vorba despre identificarea operațiunilor financiate și a tranzacțiilor precum și a consecutivității în care acestea au fost efectuate; care persoane fizice sau juridice au fost antrenate în această activitate; identificarea conținutului fiecărei tranzacții în parte sub aspect de element structural în cadrul mecanismului de punere în aplicare a intenției infracționale; 6) cine și prin ce modalități identifica agenții economici și îi antrena în schemele infracționale, cum erau stabilite contactele și relațiile de încredere cu reprezentanții acestora; 7) care era obiectul tranzacției, echivalentul și componentele acestuia; 8) cine pregătea, perfecta actele tranzacției, îndeplinea obligațiile specificate în ea, cine semna actele din numele factorilor de decizie sau a altor colaboratori împuterniciți în acest sens (contabili-șefi, contabili, șefii de macazii etc.), la cine se păstrau ștampilele agenților economici fictivi, cine era responsabil de păstrarea actelor necesare pentru încheierea tranzacțiilor; 9) în ce modalitate și în care volum cel audiat și alți participanți și-au îndeplinit obligațiile asumate de pe urma încheierii tranzacțiilor; dacă aceste obligațiuni nu au fost îndeplinite în volum deplin sau în modul corespunzător, apoi care au fost motivele; 10) cine și în ce mod ducea evidența procesului de spălare a banilor, veniturilor obținute, care era modalitatea de repartizare a veniturilor pe interiorul grupului criminal, care anume sume sau alte valori materiale au fost obținute

nemijlocit de către cel audiat, ce a făcut bănuitul cu sumele sau bunurile vizate; 11) care ar fi suma totală, exactă a mijloacelor bănești legalizate de pe urma aplicării schemelor infracționale; 12) unde, când, în care anume circumstanțe și de către cine anume a fost curmată activitatea infracțională [15, p. 180-182].

În orice proces penal, figura persoanei bănuite de săvârșirea faptei prejudiciabile este în atenția permanentă a ofițerului de urmărire penală. Audierea bănuitalui se realizează, de obicei, în situație de conflict. Doar în unele cazuri această activitate se desfășoară în situație fără conflict, când bănuitul de la bun început își recunoaște vinovăția și prezintă declarații sincere referitor la cele săvârșite [3, p. 581].

Particularitățile tactice ale audierii bănuitalui depind de faptul dacă acesta a comis fapta de unul singur sau infracțiunea a fost săvârșită în grup. Totodată, doctrina și practica judiciară pune în evidență faptul că majoritatea covârșitoare a infracțiunilor de acest gen sunt comise de grupările criminale organizate. Din acest considerent, în procesul planificării și identificării tacticii criminalistice de audiere a bănuitalui în cauzele legate de spălarea banilor este necesar să ținem cont de recomandările criminalisticii în materia audierii persoanelor bănuite de comiterea infracțiunilor în grup sau în cadrul organizațiilor criminale [12, p. 23-29; 16, p. 100-102].

Investigarea în domeniul afacerilor este caracterizată de complexitate, ea trebuind să fie efectuată cu hotărâre, cu multă răbdare, tenacitate, perspicacitate și curaj. Niciunul dintre aceste atribute nu trebuie să lipsească, dacă se dorește restabilirea echilibrului între dispozițiile penale încă insuficiente și abilitarea delincvenților din lumea afacerilor [9, p. 589]. În acest context, particularitățile au-

dierii bănuitalui sunt determinate de poziția acestuia în raport cu cele incriminate. Totodată, dacă în materialele cauzei penale se regăsesc actele și documentele corespunzătoare referitoare la spălarea banilor, apoi reprezentantul organului de urmărire penală are acces la anumite informații probatorii vis-a-vis de activitatea ilegală a subiecților infracțiunii. Acest lucru face posibilă diagnosticarea reușită a comportamentului bănuitalui, identificarea liniei de comportament, stabilirea contactului psihologic și convingerea persoanei de a colabora cu organul de urmărire penală.

Dacă bănuitul se află în stare de arest, apoi este rațional să ne pregătim pentru audierea acestuia, inclusiv și prin studierea și analiza informațiilor care se conțin în diferite acte și documente ridicate în urma perchezițiilor efectuate la anumiți agenți economici care au interacționat, colaborat cu acesta, precum și cele obținute în urma interpelărilor adresate diferitor structuri. Elaborând planul inițial al audierii bănuitalui, lista întrebărilor care urmează a fi clarificate, este necesar să pregătim și anumite documente pentru a fi prezentate celui interogat în calitate de probe. Totodată, este necesar să excludem cazurile de prezentare precoce a acestora, iar în unele situații este necesar de a evita, în genere, înștiințarea bănuitalui cu faptul că organul de urmărire penală ar deține anumite acte sau documente importante pentru cauza penală [15, p. 183-184].

Concluzii: Pentru completarea lacunelor și înlăturarea erorilor în procesul audierii pe această categorie de dosare, este necesar să ne folosim cât mai activ pe potențialul tacticii criminalistice în materia audierii subiecților potențiali de bună-credință, care la momentul interogării încă nu sunt pregătiți să-și amintească de sine stătător toate evenimentele derulate cu participarea sau prezența lor din

cauza unei simple uitări. Arsenalul tacticii criminalistice perimte de a restabili în memorie anumite evenimente și fapte care par a fi uitate. În același timp, nu trebuie să întreprindem anumite acțiuni care ar sugera răspunsul, identice prin esența sa cu întrebările de același gen, inclusiv și prin prezentarea înainte de momentul necesar, oportun a informațiilor documentare.

Particularitățile tactice ale audierii bănuțitului depind de faptul dacă acesta a comis fapta de unul singur sau infracțiunea a fost săvârșită în grup. Totodată, doctrina și practica judiciară pune în evidență faptul că majoritatea covârșitoare a infracțiunilor de acest gen sunt comise de grupările criminale organizate. Din acest considerent, în procesul planificării și identificării tacticii criminalistice de audiere a bănuțitului în cauzele legate de spălarea banilor este necesar să ținem cont de recomandările criminalisticii în materia audierii persoanelor bănuțite de comiterea infracțiunilor în grup sau în cadrul organizațiilor criminale.

Dacă în materialele cauzei penale se regăsesc actele și documentele corespunzătoare referitoare la spălarea banilor, apoi reprezentantul organului de urmărire penală are acces la anumite informații probatorii vis-a-vis de activitatea ilegală a subiecților infracțiunii. Acest lucru face posibilă diagnosticarea reușită a comportamentului bănuțitului, identificarea liniei de comportament, stabilirea contactului psihologic și convingerea persoanei de a colabora cu organul de urmărire penală.

Referințe bibliografice

1. Doraș S. Criminalistica. Ed. Cartea Juridică. Chișinău, 2011.
2. Gheorghiuță M. Tratat de metodică criminalistică. CEP USM. Chișinău, 2015.
3. Gheorghiuță M. Tratat de criminalistică. FEP Tipografia Centrală. Chișinău, 2017.
4. Larii Iu., David M. Infracțiunea de spălare a banilor ca formă de manifestare specifică criminalității organizate cu caracter transnațional. Materialele conferinței științifico-practice internațională „Cooperarea internațională a organelor de drept în prevenirea și combaterea criminalității transnaționale”, 5-6 noiembrie 2009. Chișinău, 2009.
5. Leția A. A. Investigarea criminalității de afaceri. Spălarea banilor. Corupția și fraudă fiscală. Aspecte teoretice și practice. Ed. Universul Juridic. București, 2014.
6. Moise A. C., Stancu Em. Criminalistica. Elemente metodologice de investigare a infracțiunilor. Ed. Universul Juridic. București, 2017.
7. Nistoreanu Gh., Păun C. Criminologie. Ed. Europa. București, 2000.
8. Prévost L. Enquête criminelle. Ed. Modulo. Mont-Royal. Canada, 2000.
9. Stancu Em. Tratat de criminalistică. Ediția a IV-a. Ed. Universul Juridic. București, 2008.
10. Stancu Em., Manea T. Tactica criminalistică (I). Ed. Universul Juridic. București, 2017.
11. Voicu C. Banii murdari și crimă organizată. În: Poliția română, nr. 2/1994.
12. Закатов А. А., Цветков С. И. Тактика допроса при расследовании преступлений, совершенных организованными преступными группами. Изд. ЛЕКЦИЯ. М., 1996.
13. Иванов А. С. Допрос как средство легализации данных, полученных в ходе оперативно-розыскной деятельности. Автореферат диссертации кандидата юридических наук. Нижний Новгород, 2008.
14. Кольченко В. П. Допрос как способ доказывания и средство обеспечения прав личности в уголовном судопроизводстве. Диссертация кандидата юридических наук. Саратов, 2003.
15. Крачун Ю. В. Совершенствование методики расследования преступлений, связанных с легализацией (отмыванием) денежных средств и иного имущества, полученных преступным путем. Диссертация кандидата юридических наук. Тула, 2015.
16. Осипов Ю. Ю. Особенности тактики допроса участников организованных преступных групп. Межвузовский сборник научных статей. Выпуск 11. Саратов, 2001.
17. Порубов Н. И., Порубов А. Н. Допрос: процессуальные и криминалистические аспекты. Монография. Изд. Юрлитинформ. М., 2013.
18. Сильнов М. А. Допрос как средство процессуального доказывания на предварительном следствии. Диссертация кандидата юридических наук. М., 1998.
19. Славгородская О. А. Допрос свидетелей как источник информации при расследовании легализации (отмывания) денежных средств или иного имущества, приобретенных другими лицами преступным путем и лицом в результате совершения им преступления. // Актуальные проблемы российского права. №4 (9), 2008.

DESPRE AUTOR/ABOUT AUTHOR

JANU Natalia,
doctorandă,

Universitatea de Stat
„Dimitrie Cantemir”.

JANU Natalia,
PhD student,

Dimitrie Cantemir State
University.

tel.: 079721415.

e-mail: natalia-inspector@mail.ru